

Kleinschalige democratie werkt op *Essential School*

Wat nú gebeurt, telt

Enkele innovatieve Amerikaanse scholen hebben zich verenigd in de *Coalition of Essential Schools*. Ayla Gavins van 'essential' basisschool Mission Hill uit Boston vertelt hoe je kwaliteitsonderwijs creëert zonder dat kinderen een *ratrace* hoeven te lopen.

MONIQUE MARREVELD

'We maken ons niet zo snel zorgen als op andere scholen. Kinderen krijgen de tijd.'

door Monique Marreveld

Ayla Gavins zit met een kop thee aan een grote eetkamertafel in Leidschendam. De directeur van de Mission Hill School in Boston (VS) is in Nederland op uitnodiging van De Leerschool (zie gelijknamige website). Na een week toeren langs scholen en deskundigen met haar verhaal oogt ze moe en vastberaden. Let wel, dit gaat niet over kansarme zwarte kinderen in Amerika, maar juist over osm, ons soort mensen die het beste voor hun

kinderen willen. 'De school waar ik werkte stond in een *high powered community*', zegt Gavins, 'kinderen kregen les van kunstenaars, leren lezen, zingen, toneelspelen. Maar gaandeweg ging het tempo omhoog en was er geen ruimte meer om gewoon kind te zijn. Dat was het moment dat ik afhaakte.'

Op Mission Hill vond ze wat ze zocht: 'Niemand maakt zich druk om de voorbereiding op Harvard. Wat er nu ge-

beurt, telt. Wie aandacht besteedt aan het heden, bereidt kinderen vanzelf voor op de volgende fase. Beter dan wie zich voortdurend bezighoudt met de volgende stap.'

NO GOSSIP

'De ontwikkeling van kinderen staat centraal op Mission Hill, maar we maken ons niet zo snel zorgen als op andere scholen. Kinderen krijgen de tijd.' Hoewel, dat is betrekkelijk. Extra kleuteren zoals we dat in Nederland kennen, is er niet bij. Dat lijkt een goede oplossing als ze jong zijn, maar op de middelbare school leidt het tot problemen, aldus Gavins. 'Uit onderzoek blijkt dat leerlingen in het voortgezet onderwijs minder snel doorleren wanneer ze ouder zijn dan hun klasgenoten. Dat moet je dus voorkomen. De oplossing ligt volgens ons veel meer in

de manier waarop onderwijs wordt aangeboden. Goede leerkrachten die er bovenop zitten en een gevarieerd aanbod. Iedereen leert op zijn eigen manier.' Ook in Nederland wordt overigens regelmatig gewaarschuwd tegen langer kleuteren of zitten blijven. Leren lezen zou bijvoorbeeld geen kwestie zijn van 'eraan toe zijn', maar van goede (of betere en andere) begeleiding.

Om kinderen goed op weg te krijgen en te houden, zijn de klassen klein op Mission Hill: 20 excellente leerkrachten (en veel gastdocenten en vrijwilligers) op 170 leerlingen. De school fungeert als een soort coöperatie: beslissingen aangaande het curriculum worden collectief genomen, aanstellingen collectief bevestigd. Om vriendjespolitiek te voorkomen en de kwaliteit te waarborgen heeft iedere leerkracht twee kritische vrienden, collega's die hem volgen en begeleiden en van feedback voorzien. Tevens is er een grondig proces van peer review, leerkrachten moeten zich elk jaar schriftelijk verantwoorden (Gavin: 'lots of paperwork!').

Ten slotte is in alle contracten een clause opgenomen dat wie het ergens niet mee eens is, dat meldt aan de betrokken collega en het gesprek aangaat. *No gossip*, staat er expliciet. Wereld van verschil met de Nederlandse situatie is het feit dat aanstellingen maar voor een jaar gelden, iets waar ook de Amerikaanse vakbonden niet blij mee zijn. Gavins beschouwt het echter als vanzelfsprekend. 'De meeste leerkrachten werken al lang bij ons, we vormen een hechte gemeenschap.' Het is niet zo dat mensen een paar jaar worden uitgeput en dan afgeserveerd, wil ze maar zeggen. Veel leerkrachten

hebben ook in hun persoonlijk leven alle fasen doorgevoerd: van starter, meestal vrijgezel tot ervaren juf of meester met een eigen gezin thuis. En ze hielden het vol op Mission Hill.

DEMOCRATIE

Coöperatief navelstaren is er niet bij. Wekelijks zijn er *business meetings*, waar leerlingen, ouders, leerkrachten (aanwezigheid verplicht) en buurtbewoners welkom zijn en agendapunten kunnen inbrengen. Zo'n kleine democratie kan ook slachtoffers maken, beaamt Gavin. 'Als in dat soort vergaderingen blijkt dat er behoefte is aan ander onderwijs dan wij aanbieden (zeg dans- in plaats van muziekles), dan kan dat op den duur resulteren in personele wijzigingen. Vorig jaar heb ik daadwerkelijk

een contract niet verlengd, omdat de behoeften van de *community* veranderd waren. Dat was pijnlijk, inderdaad, maar het was een lang proces. Een leerkracht kan er ook voor kiezen daarin mee te gaan en zich bij te scholen.'

Over het algemeen gaat iedereen heel serieus om met zijn verantwoordelijkheid. Willekeur wordt bovendien uitgesloten door een jaarlijkse externe kwaliteitscontrole. Mission Hill wordt gefinancierd door de stad Boston op basis van een speciaal pilot-arrangement. In ruil voor bovenstaande vrijheden wordt de school jaarlijks 'gekeurd' door een team van zeven mensen (leerkrachten, ouders, ambtenaren) die drie dagen lang op school rondkijken en een lijst van twintig pagina's met allerlei criteria afvinken. De pilot loopt nu dertien jaar en de leerlingen doen het goed in het vervolgonderwijs, volgens Gavin. / MM

Minder is meer

De Coalition of Essential Schools is een netwerk van honderden Amerikaanse basis- en middelbare scholen en ruim twintig onderwijsbegeleidingsdiensten. Scholen die zich aansluiten (lidmaatschap kost een school circa 400 dollar per jaar) verschillen onderling sterk, maar onderschrijven allen de volgende CES-principes: leer kinderen hun brein te gebruiken; laat ze leren en laat de docent begeleiden; minder is meer, diepgang gaat boven 'het boek uit'; stel doelen voor alle leerlingen; personaliseer; school = gemeenschap; zet alle middelen in voor het onderwijsleerproces; streef naar fatsoen en vertrouwen, democratie en gelijkheid; sluit af met een echte opdracht (de meesterproef). Het netwerk is opgericht door wijlen TheodoreSizer, oud-Harvardiaan en auteur van Horace's Compromise, een geruchtmakend boek over het Amerikaanse middelbaar onderwijs. CES-scholen delen kennis, komen regelmatig bij elkaar, hebben een eigen tijdschrift en website (www.essentialschools.org). /

MM

Mission Hill School is lid van de Coalition of Essential Schools, <http://www.essentialschools.org/>.